

»Težek bogatin mora biti pred vratmi: Sv. Peter me je določil za pomočnika pri preizkušnji s kamelo skozi uho šivanke.« (Lažje je priti kameli skozi šivankino uho, ko bogatinu v nebesa.)

Januš Golec:

Doživljaji šparovca.

Ze nekaj let govorijo, pišejo in jadicujejo vsi od najvišjega do najnižjega o gospodarski krizi, druginji in o pomankanju denarja. Kljub vsem krizam ter revščini vidimo po vseh krajih naše kulturne matere zemlje, da eni štedijo ali »šparajo«, kakor bi menili trobiti sodnemu dnevju; drugi pa zapravljajo s pijačo, obleko in raznovrstno drugo potratnostjo, kakor bi moral biti že jutri konec vsega. Svet se noče v splošnem ničesar naučiti. Kakor nekdanj je tudi danes resen človek štedljiv, lahko miselnež pa razsipava in je potraten. Tudi to je v današnjih časih istina, da je mnogo več pristašev potratnih nego pravih učencev pametne štedljivosti.

V moji ožji domovini na Razdrtem je že od pamtiveka mnogo več zapravljivcev nego šparovcev. Pretežna večina živi iz rok v usta in se ne zmeni za glasove vpajočih iz — puščave štedenja.

Ni moj namen, da bi priporočal cenj. čitateljem »Slov. Gospodarja« v božični prilogi varčnost in svaril pred razsipnostjo. Hočem jim le zaupati, kaj se je pred par leti doigralo med zapravljivcem ter šparovcem iz našega ljubelega Razdrtega.

Na deželi naletimo tolikokrat na manjšega trgovca, mesarja ali krčmarja v eni osebi. Toda podeželsko orodje za splošno barantijo je bil in najbrž je še Pondelakov Gustl iz Razdrtega. Sovasčane preskrbuje z obleko in špeci-rijo, jim toči vino in seka meso. Pred

leti, ko je imela živina še bolj pravo ceno, je prodajal bolj na veliko teleta v bližnji trg, kjer je sedež dekanije, sodišča, davkarije in povrh so tamkaj še tudi žandarji in financarji.

Necega poletnega jutra, ko je obetal že prvi posin jutranjih žarkov dnevno vročino, se je odpravljaj Pondelakov Gustl z gajbo telet v trg. Poleg prodaje telet se je nameraval udeležiti slovesne proslave odlikovanja občje priljubljene in za naše spodnje kraje ... zaslužnega g. dekana.

V trg na počastitev dekanovih zaslug je bil namenjen tega jutra tudi Krum-pakov Marko, ki je bil občje znan pod imenom »oče šparovec«.

Gustl je kajpada naložil gajbo na mesarski voz in uprezal vanj konja, ko je pristopical mimo Šparovec, ki je bil

in je med pšenico ljuljko natrosil. Tudi za druge zabave je noč kaj pripravna.»

Brodar je molčal mračen in zamišljen. Krojač si je gladil redko rdečo brado, kakor bi napeto razmišljal. Pa je čez čas povzel:

»Pa ni zdaj Bratuševa Tilka, vajina vnukinja, pri vama? Pred tednom je šla z bratom pri nas mimo. Za trenotek sta se oglasila.«

»Je. Hudo je zdaj pri Bratuši, kar je umrla gospodinja, najina edinica. In otrok je toliko, ... dva pa sva sama. Zato sva jo vzela.«

Umolknila sta moža, kakor bi ju težile neprijetne misli in slutnje. Valovi so se lovili ob lahko se zibajoči čoln, reka je šumela v mož resni, skrbi polni molk.

»Pazi, Matija. Poznaš dovolj našega mladega gospoda in njegove prijatelje. Nobena dekle, nobena mlada žena ni več pred njimi varna... Videl sem pravkar tega gosposkega oblizanca, kako je kakor gladen jastreb oprezoval sem proti tvoji hišici, kjer se je Tilka umivala... Pazi, škoda bi bilo dekleta!«

»Poskusi naj!«

»Ne bi bilo prvokrat! Poznam jaz precej te kalvinske svetnike! In gospodar je z njimi — a mi, kaj smo?«

Brodar je zavihitel vesli, da sta zaječali, in je

pognal čoln z mogočnim sunkom proti obrežju, kakor bi tam že nevarnost pretila in bi se pomagat mudilo.

* * *

»Kaj je bilo to?«

Sladkosti in tesnobe je bilo prepolno vprašanje, ki je obvladovalo vse zbegane misli Matijeve vnukinje Tilke. Slonela je ob malem oknu tesne čumnate, ki je v nji spala. Strmela je s sanjavimi, nemirnimi očmi v jasno noč, na reko, vso z mesečino oblito, lesketajočo se v drhtečem, mehkiem luninem svitu kakor čarobni biseri.

»Kaj je bilo to?«

Vpraševalo je srce in je v nerazjasnivi tesnobi plahetalo kakor ptička, ko nenadoma začuti mrežo, ki se je vjela v nji.

»Kaj je bilo to?«

Strmela je duša in je trepetala v še nikdar okušani radosti in sladkosti.

Drhteča v nemiru in sreči je zakrila mladenka razžarjeno lice v roke in je v mislih še enkrat preživljala tiste trenotke, vso pot gori od Zavrčca do Drave dol.

Popoldne — dedek je odšel že dopoldne po opravkih k fari, k Sv. Marjeti — se je prepeljala z babico čez reko, da ponese daljni sorodnici onkraj

ra žival najbolj služi za hrano?« — Učenec: »Pišče; to lahko pred njegovim rojstvom in tudi po njegovi smrti jemo.«

Primerjava. Matjevek je čital, da se divjaki pozdravljajo tako, da si drgnejo nos ob nos. Nekoč priteče k materi z vprašanjem: »Mamica, ali sta naša Malči in gospod učitelj klavirja divjaka?« — »Zakaj neki?« — »Ker si vedno drgneta nos ob nos, če tebe ni v sobi!«

On: Ti, draga moja, nek velik znanstvenik trdi, da ženske potrebujejo več spanja ko moški.« — Ona: (sumljivo): »No, in?« — On: »Zato, — hm — ja zato, bo najboljše, da nocoj na čakaš name.«

Ijen. Ker se čisti dobiček naših prireditev uporablja za nabavo novih knjig in društvenih stroškov, zato pričakujemo za tokrat mnogoštevilne udeležbe. — Novo leto se bliža, čas naročitve raznih časopisov. Skrbimo, da bodo v naše družine prihajali samo dobri časopisi, predvsem naš nadvse ljubljani »Slovenski Gospodar« in po možnosti tudi »Slovenec«. Slabi časopisi, ki se žal tudi pri nas precej vsiljujejo, naj izginejo iz naših hiš! Če boste to storili, vam bo, dragi Antonjevcani, pisec teh vrstic še marsikatero novico, veselo ali prijetno, napisal.

Ljutomer. V nedeljo dne 27. t. m. gostuje v Ljutomeru Ljudski oder iz Marlhora. Ob polštirih popokne vprizori v Katoliškem domu svetovnoznan Gogoljevo komedijo »Ženitev«, katero so te dni vprizorili tudi v mariborskem narodnem gledališču. Gostovanje Ljudskega odra v Ljutomeru bo nudilo brez dvoma gledališki užitek, katerega tudi okoličani naj ne zamudijo! — Na Štefanovo pa priredi v štiri dvorani domače tamburaško društvo svoje običajno tombolo.

Konjice. Tukajšnje Katoliško izobraževalno društvo, ki je v zadnjem času uprizorilo lepo število dobro uspešnih gledaliških predstav, nam za božične praznike pripravlja veliko rimsko igro »Quo vadis«, katere vsebina je vzeta po znamenitem istoimenem Sienkijevičevem romanu. Igra poteka v devetih slikah ter z dodatkom uvodne slike po svetopisemski legendi srečanja Kristusa s Petrom, ter zaključno skupino kot simbol zmage krščanstva nad poganstvom. Oprema navedene igre obeta presegati lansko leto uprizorjeno igro »Ben-Hur«, posebno glede oblek, ki bodo za podeželske odre naravnost razkošne. Pri igri sodeluje v celoti nad 50 oseb, ter so nekateri prizori dejanj spopolnjeni z glasbenimi in pevskimi točkami, kar bo dalo dejanju posebno lepoto in privlačnost. Predstava se vrši na praznik sv. Štefana, dne 26. in v nedeljo dne 27. decembra, točno ob peti uri popoldne v prostorih Katoliškega društva doma. Vsem, ki nameravajo posetiti predstavo, toplo priporočamo prednakup vstopnic od 23. tega meseca v trgovini Anton Valenčak, na praznike pa po vsakokratnem cerkvenem opravilu pri blagajni v društvenem domu. S prednakupom vstop-

AKUTNI REVMATIZEM V SKLEPIH

je posebna infekcija karakterističnih mikroskopskih malih grč. Po presni mrzlici je treba vzeči dnevno obkladke z Pistyanskim zdravilnim blatom. Blatne kocke in gotove komprese dobite v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

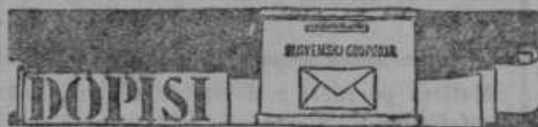
nic se omogoči točni pričetek predstave. Ne zamudite užitka, ki se vam bo nudil Bog živi!

Prosvetno društvo na Ponikvi ob južni žel. je imelo dne 6. t. m. svoj redni občni zbor, na katerem se je razmotrivalo, kako bi poživili društveno delo. Treba bo predvsem prirediti moško mladino, da bo ostala verna in značajna. Predvsem imajo dolžnost starši, da navajajo svoje sinove k poštenemu življenju in k sodelovanju v Prosvetnem društvu. Če kdaj, je zlasti dandanes nevarnost za mladino, da se izpridi v verskem in nravnem oziru. In kaj potem? Zato se naj novi odbor krepko poprime dela na polju prosvete!

Vojnik. Na dan sv. Štefana, dne 26. tega meseca v vojniško posojilniško dvorano, kjer bodo člani Katoliškega prosvetnega društva uprizorili Jurčič-Govekarjevo igro »Deseti brat«. Igra je v petih dejanjih in dveh spremembah. Sedaj v božičnih praznikih se za trenutek odtrgajte od doma ter pohitite v posojilniško dvorano. Gospodarska kriza naj ne bo vzrok vaše neudeležbe pri tej igri, saj je vstopnina znižana. Katoliško prosvetno društvo je prvo v Vojniku, ki čuti z vami in vam je omogočilo, da se tudi vi boste lahko udeležili te zanimive igre. Torej na svidenje v posojilniški dvorani na sv. Štefana! Bog živi!

Laško. Izobraževalno društvo v Laškem prireja ob četrtkih popoldan v nadžupni dvorani kmetijska predavanja. Do sedaj sta že predavala gg. dr. Ogrizek in inženir Janko Dolinar iz Celja. — Imenovano društvo ima v soboto dne 26. decembra ob 8. uri dopoldne občni zbor v kaplaniji.

★

Remšnik. Treba je, da se tudi mi zopet oglašimo z naših zasneženih hribov, da ne bi kdo

mislil, da smo zaspali v zimsko spanje. Temu pa ni tako. Naša šolska mladina je priredila dne 29. novembra in dne 8. decembra ponovila prekrasen Miklavžev večer. Prireditev je stala mnogo truda, zato je bil tudi sijajen uspeh.

Sv. Primož na Pohorju. Razrešen je bil z odlokom kr. banske uprave županskih poslov Alojz Peruš. Imenovani je bil izvoljen županom, ko je leta 1924 bivša SLS zmagala nad socialisti. Za dobrobit občanov ves vnet je vodil vsa ta leta občino z razumom kakor le malokateri, pa tudi skrajno nesebično in neutrudljivo. To so tudi občani kmalu spoznali. Ko so bile leta 1927 nove občinske volitve, in se je vložila samo ena kompromisna lista, je bil vnovič izvoljen županom. Poleg navadnih občinskih poslov je ustregel rad vsakemu, kdor je prihitel k njemu po nasvet ali pomoč. Koliko sporov je poravnal s preudarno in prepričevalno besedo in koliko potov in težbenih stroškov tako prihranil svojim občanom! Bog mu povrni vse, kar je storil dobrega! — Županom je bil imenovan Alojz Strasser, kovač in posestnik.

Podgorje. Gospod urednik! Ne vem, ali ste nas popolnoma pozabili ali pa Podgorja nimate na Vašem zemljevidu, da nas tako prezirate! Toda mi smo še tu in živimo kot drugi zemljani: zjutraj vstanemo, zvečer se vležemo k počitku, ko smo ves dan delali, kakor vemo in znamo. Tako preidejo dnevi, tedni in meseci brez posebnih dogodkov. Le tu in tam se kaj posebnega zgodi, kar nas za nekoliko časa spravi iz ravnotežja. Za vse to pa bi morali Vi vedeti, da bi lahko v listu poročali. Svetujem vam, da napravite pri nas telefonično ali radio-oddajno postajo, če pa to ne, pa potegnite vsaj vrv preko Pohorja, da bomo v zvezi. Zaenkrat vam jaz sporočim par novic. Na praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije je bila tu izredna slovesnost. Preč. g. duhovni svetnik in pisatelj Ksaver Meško iz sosednih Sel je pri večernicah sprejel v novoustanovljeno Marijino družbo 30 deklet. V svojem lepem in ginljivem govoru je spomnil dekleta na časti in dolžnosti, ki jih bodo imele kot Marijine hčerke in je na zgledih pokazal, koliko dobrega lahko storijo pridne Marijine družbenke v posameznih družinah in v celi župniji. So res blagoslov za družine in vso

priča, če ga morda kedo ne opazuje. Naenkrat pa se je obrnil in kar streslo ga je po celem telesu. Ne po grmovju, ampak po potu je šel umirjenih korakov za njim — bundaš.

Bil je velik, črn pes z znaki različnih pasem, od katerih je bilo dve dobro spoznati. Imel je dolgo, kocasto dlako, velik in nekako odsekan gobec, iz glave pa je bliščalo dvoje plavkastih in vedno mokrih oči, ki sta razodevali izredno zvestobo ter vdanost. Čisto mirno je stopal v gotovi razdalji za možem.

Ko je Miha uvidel, da ne more odpoditi psa, je šel naprej še bolj urnih korakov. Skoro bežal je sto metrov in se obrnil. Olajšano se je oddahnil: bundaša ni bilo nikjer. Že se je tolažil Miha, da se je znebil preganjalca, ko se je ta zopet pojavil za ovinkom.

Miha je postal, kakor bi ga bil pribil, srce mu je razbijalo do vratu. Misel, da bi ga utegnili kedo videti skupaj s psom žrtve, mu je nagnala strah v vse ude.

»Proč od tod!«

Vendar pes se ni niti ganil.

Morilcu je prišlo na misel, da bi psa

ubil. Postal je med koruznimi stebli in je segel po nož v žep. Nož mu je vzdramil misli na zaklanega, na kri, na poslednje grgranje in na voščeni obraz.

Hotel se je umiriti, zagospodovati — nad strahom in trepetom, ki sta se ga oprijemala. Za trenutek je sedel v travo. Zopet je priteknel pred njega pes in ga gledal z mirnimi, plavkastimi očmi žrtve, z očmi, kojih pogleda Miha ni mogel prenesti. Govorile so mu: »Umoril si mi gospodarja — kaj naj počnem sedaj? Ubij še mene, le vzemi mi življenje!«

Na čelu morilca so se prikazale potne kapljice; ni mogel zbežati, ne kričati, ne poriniti nožnega rezila skozi mehko, črno kožo —. Oči psa pa so govornice naprej: »Glej, pripravljen sem. Čakam na smrtonosni sunek. Ne bom se umaknil od tebe, dokler me ne usmrtiš.«

Šepetale so še: »Bil sem senca gospodarjeva . . .«

Miha si je želel koprneče, da bi odmevala daljina od trušča, od glasov, od klincev, osamljenosti na sredini molčečih polj ni mogel prenašati, obe plav-

kasti oči sta ga napolnjevali z nepopisno grozo. Da bi jih ne bil prisiljen gledati, je uprl pogled v nebo, kojega neskončna kupola je bila preprežena z mrežami zlatih žarkov.

Kmetje, ki so se vračali ob solnčnem zatonu proti domu, so slišali smeh. — Radovednost jih je gnala, da so se približali. Našli so Kajna, ki se je igračka s kobilico in ni spoznal nikogar več. — Poleg njega je sedel pes in čakal mirno.

Prva ženska v tujski legiji.

Pred kratkem je bil beležen velik uspeh glede popolnega izenačenja obeh spolov v pravicah in dolžnostih. Javnost je zvedela, da je vršila ženska štiri leta vojaško službo v tujski legiji. Junaška zastopnica nežnega spola, ki je službovala kot legijonarka, opisuje svoje doživljanje, ki so izšli v posebni knjigi v Londonu. Pisateljica je prikri-